

Originallet

Nummer 2 • 2018

Kim Söderström in memoriam

Adolf Backman – en färgstark personlighet

**Demokrati och mänskliga rättigheter
– jubilarer under mörk himmel**

FOLKRÖRELSEARKIVET
FÖR UPPSALA LÄN

Arkiv: Folkrörelsearkivet för Uppsala län.

Kim intervjuar Valter Säfström i Bålsta 1983, i samband med en föreningsinventering i Håbo kommun.

JONAS SANDSTRÖM

Kim Söderström in memoriam

I år, på självaste Första maj, avled Folkrörelsearkivets förre chef Kim Söderström, efter en tids sjukdom, i en ålder av 70 år.

Kim Söderström växte upp i Stockholm och började arbeta redan som sextonåring. Den första anställningen var som vaktmästarbiträde hos Stockholms stads barnavårdsnämnd. Där blev han kvar fram till rekryten, förutom ett uppehåll på ett halvår då han tog hyra på en båt och stack till sjöss. Det stora intresset för att resa som Kim hade, tog sig alltså uttryck redan i ungdomen.

Kims yrkesinriktning fortsatte mot den sociala sidan av samhället. Efter militärtjänsten började han arbeta som skötare på den nyöppnade Maria ungdomsmottagning, där ett stort nytänkande präglade verksamheten och den medicinska beroendevården kompletterades med både sociala insatser och psykologstöd. Efter några år där vände Kim åter till skolbanken. Han läste in gymnasiet på Komvux och utbildade sig sedan till förskollärare.

Han kom dock inte att ägna sig mycket åt förskolläraryrket. Hans intressen hade fått en annan riktning och han ville dessutom läsa vidare. Fortfarande fanns ett samhällsengagemang men numera ur historiskt perspektiv. De närmaste åren varvades deltidsarbete på daghem med universitetsstudier i etnologi och ekonomisk historia. Ovanpå detta läste han arkivkunskap och fann därigenom sin nisch.

Sitt första arkivarbete hade Kim på FOA, en korttidsanställning på ett halvår. Därefter följde ett och ett halvt års tjänst på Riksidrottsförbundet med utrednings- och förteckningsarbete. Hösten 1981 fick han så ett tillfälligt arbete på Folkrörelsearkivet för Uppsala län. Detta förlängdes med ytterligare en visstidsanställning innan han i juni 1982 fick en fast tjänst. Ungefär samtidigt genomgick Kim en separation och han lämnade Stockholm för att bosätta sig i Uppsala, där han kom att bli kvar.

Kim kom att arbeta sammanlagt 33 år vid Folkrörelsearkivet och ett av de första uppdragen han fick var en inventering av föreningslivet i Håbo kommun, en typ av fältarbete som han trivdes förträffligt med. Det handlade om att knyta kontakter med lokala eldsjälarna i de olika folkrörelsegrenarna. Genom att intervjua dem kunde Kim kartlägga både levande och avsomnade föreningar. Efter Håbo följde andra

kommuner i Uppsala län. Detta resulterade i en strid ström av arkivleveranser och att många verksamma föreningar anslöt sig till arkivet. Dessutom skaffade sig Kim ett stort och värdefullt personnätverk; många föreningsaktiva människor i länet satte likhetstecken mellan honom och Folkrörelsearkivet.

När Kim började på arkivet befann det sig i en uppbyggnadsfas. Verksamheten hade startat 1978 och var ännu liten. Arbetslokaler var provisoriskt förlagda till stadshuset i Uppsala och det arkivbestånd som fanns var utspritt i olika depåer. Hösten 1986 blev förhållandena betydligt bättre, när man flyttade in i nybyggda, anpassade lokaler på S:t Olofsgatan 15 i bibliotekshuset. Eftersom Kim var med så tidigt, kom han att sätta en stor prägel på såväl verksamhetens olika moment som arbetsplatsen i sig.

Att bli chef fanns inte i Kims karriärplan, men han blev det ändå och upprätthöll chefsrollen i 20 år fram till sin pensionering. Han trivdes bäst med basarbetet som arkivarie och med de personliga kontakterna bland föreningsfolket. Trots att mycket tid måste läggas på administration, styrelsemöten och kontakter med kommunala tjänstemän, försatte han aldrig chansen att få kavla upp skjortärmarna när tillfälle gavs. Han tog då emot leveranser och förtecknade arkiv, eller åkte ut på någon förrättning. När Heby kommun gick in i Uppsala län var det Kim som gjorde föreningsinventeringen där.

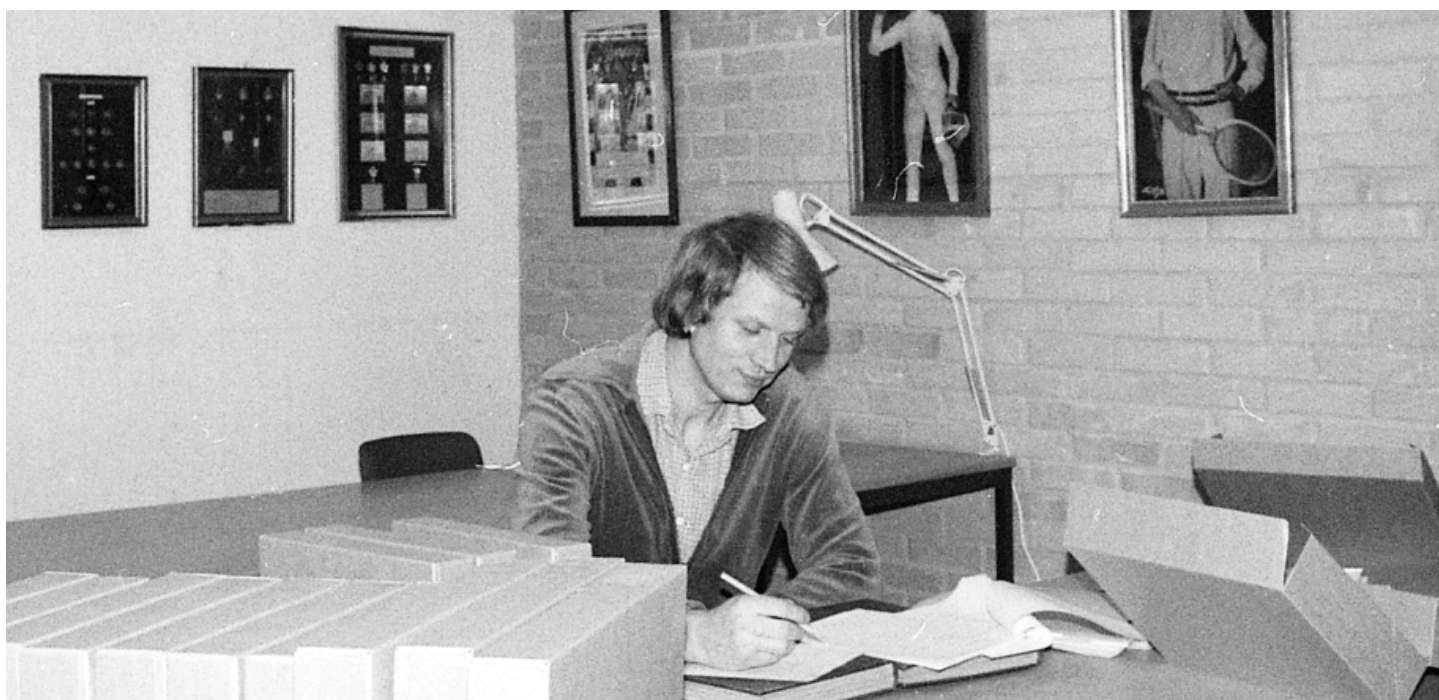
Arkiv: Folkrörelsearkivet för Uppsala län.

Kim var utbildad förskollärare och arbetade på dagis i Stockholm under 1970-talet, innan han sadlade om till arkivarie.

Arkiv: Folkrörelsearkivet för Uppsala län.

Kim vid Folkrörelsearkivets årsmöte 2011.

Arkiv: Folkrörelsearkivet för Uppsala län.

Kim förtecknar arkiv på Riksidrottsförbundet omkring 1981. Där hade han sin första längre arkivanställning.

Kims omsorg om arkivfrågor sträckte sig dock längre än till länet. Under flera år var han ordförande för Föreningen Sveriges länsarkiv-
varier, det nationella nätverket för länsarkivens chefer. En annorlunda arkivinsats utanför Sveriges gränser stod Kim också för, när han var med och planerade och sedan ledde en arkivkurs i Tanzania för frikyrkofunktionärer, vilken finansierades av Unesco-rådet. Denna arkivmission innebar två resor till Afrika och genomförandet av en tredagarskurs i Tanzanias pingstkyrkas centrum i Arusha hösten 2011.

Ett specialintresse Kim hade rörde Amerikasvenskarnas öden. Han hade själv utvandrade i släkten och han letade upp deras ättlingar och reste till USA och träffade dem. År 1997 tog han med sin son dit och de besökte bland annat Kalifornien och Nebraska. En av släktingarna bodde i en stor lyxvilla i Bel air och hade en limousine. Kim kände sig något obekvämt med att åka limousine men det blev några oförglömliga sightseeingturer i fordonet ifråga. Kim behöll under åren kontakten med sina amerikanska släktingar och hade vid sitt frånfälle långt gångna planer på ännu en Amerikaresa. Här hemma var han också engagerad i Bishop Hill-sällskapet som bildades 1989. Ett annat av Kims intressen var sportfiske, en hobby han upprätthöll och delade med sin son.

Kim ägnade sig en hel del åt fotografering. Han var kunnig i hantverket, vilket tidigare även innefattade klassiskt mörkrumsarbete. Men det

var inte bara en fritidssyssla, utan han insåg värdet av fotografering som ett verktyg för bevarandet av kulturarvet. Detta fick sin kanske tydligaste koppling till arbetet genom den ambitiösa dokumentationen av frikyrkobyggnader som han successivt genomförde under sina exkursioner. Avsikten var att fotografera alla hus i Uppsala län som någon gång varit en frikyrka eller ett kapell och som ännu inte rivits eller skattat åt förgängelsen. Det blev en diger samling bilder som nu finns i Folkrörelsearkivets förvar.

Kim var också framsynt när det gäller digitaliseringens möjligheter. Han insåg tidigt vad ett bra IT-stöd kunde erbjuda för både arkivredovisning och tillgänglighet. Det blev många timmars arbete med att utforma databaser som passade Folkrörelsearkivets bestånd. Detta har underlättat både det dagliga arbetet för personalen och allmänhetens möjligheter att ta del av samlingarna. Det har också varit till inspiration för andra arkiv i landet.

Kim Söderström kom att få mycket stor betydelse för Uppsala läns föreningsliv och bevarandet av dess historia. Vid sin pensionering 2014 fick han ta emot Folkrörelsearkivets särskilda förtjänstdiplom - i sanning en passande utmärkelse. Tisdagen den 4 september kl. 18.00 kommer arkivet att ha en minnesstund för Kim, där vi berättar mer om hans gärning samt visar bildspel och filmmaterial som han producerat.

Kim i San Francisco 1997.

Adolf Backman - en färgstark personlighet

Folkrörelsearkivet är involverade i arbetet med "Tierps-rummet" i Kulturhuset Möbeln i Tierp. I vårt sökande efter intressanta och tankeväckande berättelser dök namnet Adolf Backman och hans skildringar från Ullfors bruk upp.

Backman var en av de mer engagerade "bruksarna". Han var född 1883 i Tönshammars bruk i Hälsingland där hans far var hammarsmed. I barndomsåren kom Backman med föräldrarna till Ullfors bruk. Redan i tolvårsåldern började han sitt arbetsliv som regulerare vid ånghammaren. Backman utvecklades så småningom till en skicklig yrkesman, stångjärnsmed.

Livet på Ullfors bruk

Ullfors var, jämte Harg, det bruk som längst styrdes av en ensam ägare, en brukspatron. Ullfors hade ingen där boende "bruksadel" och kulturen präglades därför av "bruksarna" själva. Folkrörelserna fick tidigt framgång med många pionjärbetonade resultat inom Arbetarrörelsen, liksom nykterhets- och idrottsrörelsen.

De sociala skillnaderna på bruket var stora. Ett relativt välstånd kunde råda bland de äldre, ofta konservativa smederna till skillnad från sågverksarbetare, dagsverkare och statare. Även när det gällde förmånerna som tillkom de olika kategorierna anställda var skillnaden avsevärd. Till midsommar fick den trettonårige Adolf Backman 5 liter öl eftersom han arbetade i hammarsmedjan, medan sågverkspojkarna blev helt utan.

Engagemang

Det politiska engagemanget hos Adolf Backman väcktes tidigt, som sjuttonåring deltog han i smedernas strejk mot söndagsarbete. Brukspatron var på resa i Europa när han nåddes av telegrammet om strejken. När han kom tillbaka hade järnverket stått stilla en vecka. Underhand-

lingar skedde och smederna segrade, inget mer söndagsarbete. Bruket stod i sin blomstring och det fanns gott om ungdom som ville fylla sin (begränsade) fritid med något. Fotbollen gjorde i början av 1900-talet sitt segertåg genom landet. Det föll sig därför naturligt att Adolf Backman och Sven Norrman sommaren 1907 tog en promenad till Uppsala, en sträcka på 45 km, och inköpte en fotboll. Detta var upprinnelsen till den idrottsförening som bildades ett år senare, Ullfors IF. Den förste ordföranden blev Adolf Backman, en post han innehade i fyra år.

De goda tiderna höll dock inte i sig, en lågkonjunktur drabbade landet. Många företag kände en stor press och krävde lönesänkningar. För att få igenom kraven lockoutades i slutet av juli 80 000 anställda inom textil-, sågverks- och pappersmasseindustrin. Detta fick LO att svara med en strejk i vilken som mest omkring 300 000 arbetare deltog. Storstrejken 1909 var ett faktum.

Strejken gick inte Ullfors förbi. Inte så att smederna deltog, de personliga kontrakten och de äldres konservativa inställning gjorde det omöjligt. Det fanns ingen arbetarorganisation på bruket men socialismen låg i luften och Adolf Backman startade en insamling till förmån för arbetarna i Söderfors. Insamlingen gav bra med pengar och även de äldre gav en femma eller tia.

Början till slutet

Brukets post hämtades från järnvägsstationen. Tidningen Arbetarbladet blev det emellertid förbjudet att ta med. Adolf Backman köpte en egen postväska och ordnade på så vis att tidningen åter kom till bruket och dess omgivning.

Socialismen började alltmer sprida sig bland brukets arbetare. År 1910 bildade Backman en socialdemokratisk ungdomsklubb där. Det blev den första arbetarorganisationen i Tierp. Här börjar verksamheten som skulle driva honom från bruket för alla tider framåt.

Förutom idrott var läsning något man gärna ägnade sig åt på fritiden. Läslusten var stor. Sin vana trogen tog Adolf Backman saken i egna händer och bildade en studiecirkel. Då ABF bildades 1912 sökte de anslutning dit. Cirkeln fick nummer 11 och bedrev verksamhet i nära trettio år. Backman började samtidigt göra sig ett namn som skribent.

När Ullfors Socialdemokratiska Ungdomsklubb tog initiativet till Tierps södra arbetarekommun var måttet rågat för bruksägaren. Nu kom den tredje varningen och uppmaningen "Lägg ned arbetarorganisationen eller vänta på avsked". I april 1917 kom uppsägningen, därmed var hans tid som hammarsmed över.

Fortsatt engagemang

Adolf Backman kom efter detta till Hudiksvall som platsredaktör för Hälsinglands Folkblad. Efter sex år där reste han till Kanada, en sejour som varade 3 år. Där försörjde han sig bland annat som rallare, skogsarbetare och som redaktör för en tidskrift som gavs ut av Forumförbundet, en svensk socialistisk organisation i Kanada. Han var även korrespondent till ett 40-tal svenska tidningar.

Väl hemma i Sverige igen blev han resetalare för det socialdemokratiska partiet och dess ungdomsförbund, han växlande agitationen med föreläsningar om nybyggerlandet i väster. Han var även en flitig medarbetare i både lokal- och rikspress.

Hans skrivelser kunde ibland ställa till problem för honom. Som medlem i vägarbetareförbundet

skrev han artiklar om bland annat kollektivanslutningen till Tierps södra arbetarekommun och 10-årsrevision inom Tierps vägkassa. Åsikterna föll inte i god jord, "Backman hade skrivit skit om arbetarklassen och kunde gott stämpas som skubbare...". Det hela slutade med att han uteslöts ur förbundet.

Under samma period, från 1932 till 1936, var han även aktiv i Tierps södra arbetarekommun. Också här uppstod meningsskiljaktigheter och han begärde utträde.

Händelserna inom vägarbetareförbundet gav upphov till bildandet av Ullfors lokala samorganisation där Adolf Backman godkändes som medlem i oktober 1940. Sin vana trogen fortsatte han skriva, han var bland annat mötesreferent i Arbetaren och Tierps-Posten. Men än en gång blev hans skrivande ett problem. I september 1946 uteslöts Adolf Backman, han hade ej betalt avgift och dessutom skrivit i både radikal press och borgarpres. Uteslutningen gavs en human form, det står att han "avgår frivilligt".

Backman fortsatte dock att skriva och gav i bokform ut sina Kanada-skildringar. Han skrev också under signaturen "Den siste hammarsmeden" i tidningen Arbetaren och var en flitig medarbetare i ortspressen. Han bidrog även till Nordiska museets insamling av järnbruksminnen genom sina bruksskildringar.

I februari 1961 gick Adolf Backman bort. Han beskrevs som en man med färgstark personlighet och en skriftställare med särpräglad stil, något av en levnadsfilosof.

Ullfors bruk.

Arkiv: SSU Upplandsbodarna.

Socialdemokraternas ungdomsförening uteslöts ur Socialdemokraterna i maj 1917 och dess ledning bildade Sveriges socialdemokratiska vänsterparti, från 1921 Sveriges kommunistiska parti.

ÖRJAN SIMONSON

Demokrati och mänskliga rättigheter – jubilarer under mörk himmel

100 år av svensk demokrati, 70 år av mänskliga rättigheter. Folkrörelsearkivet uppmärksammar höstens jubilarer med projekt, lärarhandledning och föreläsningar. Statsvetenskapliga institutionen bidrar med flera föredragshållare och inom Kungliga bibliotekets projekt demokrati100.se arbetar Folkrörelsearkivet med både digitaliseringsprojekt och med läromedel och workshop för gymnasister.

I november och december 1918 beslöt Sveriges riksdag om allmän och lika rösträtt. Kvinnor fick rösträtt och valbarhet till riksdagen, den graderade rösträtten i kommunala val ersattes med principen en person, en röst. Året innan hade också kung Gustav V definitivt fått böja sig för den parlamentariska principen att en regering behöver riksdagsmajoritetens förtroende för att tillsättas, när han tillsatte den liberala ministären Edén. Ministären Edén inledde arbetet med rösträttsreformer till riksdags-, landstings- och kommunalval enligt principen en vuxen man eller kvinna, en röst. 1922 kunde den första riksdagen vald efter dessa principer samlas.

De europeiska monarkierna hade nått vägs ände vid första världskrigets slutskede 1918. Det bernadotteska kungahuset var ett av få som

överlevde och endast under villkor att det accepterade en representativ roll med försvagad politisk makt. Att monarkierna skulle ersättas av demokratier var däremot inte självklart. De ryska mars- och oktoberrevolutionerna 1917 presenterade hela skalan av liberala och socialistiska alternativ, innan till slut bolsjevismen och proletariatets diktatur drog det längsta strået. 1919 såg fascismen födas. Det året bildades både ett fascistiskt parti i Italien och ett tyskt arbetarparti som året därpå skulle lägga till "nationalsocialistiska" till namnet. 1920-talets demokratier var ofta svaga och famlande i politiken. De hade svårt att vinna legitimitet i ett socialt och politiskt polariserat klimat och flera demokratier föll och lämnade plats åt auktoritära regimer på 1930-talet.

Deklarationen om universella mänskliga rättigheter 70 år

FN:s deklARATION om universella mänskliga rättigheter, som antogs av generalförsamlingen 10 december 1948, kunde hämta grundsatser från en lång rättstradition med garantier för individuella fri- och rättigheter till skydd mot tyranni. Ofta nämns Englands Magna Charta som stormännen 1215 tvingade Johan utan land (Robin

Hoods fiende) att underteckna. Det är knappast en överdrift att påstå att den rättstradition och de värderingar som FN-deklarationen grundar sig på, är övervägande europeisk eller västerländsk.

FN:s deklaration skedde efter erfarenheterna av nazismens och fascismens omfattande övergrepp och övervåld, där förövarna drevs av en ideologisk övertygelse som såg mänskliga rättigheter som oviktiga jämfört med nationens eller rasens överlevnad och värnandet av dem som otidsenlig och farlig sentimentalitet. Också detta är ett europeiskt idéarv. Tillsammans med Nürnberggrättegångarna där det nazistiska ledarskiktet rannsakades och dömdes, är deklarationen om mänskliga rättigheter en del i ansträngningarna att skapa en ny internationell rättslig och moralisk ordning för att förhindra att barbariet upprepas.

Deklarationen garanterar allas lika värde och rättigheter: rätt till liv, frihet och skydd mot godtycklig och omänsklig behandling, rätt till arbete, skolgång, medborgarskap, fri rörlighet och asylrätt. Deklarationen förutsätter demokratin som styrelseform, med rätt för envar att rösta och att delta i det politiska systemet. Det var inte alla generalförsamlingens stater som röstade för. Sovjetunionen och dess satellitstater i Östeuropa avstod. Saudiarabien invände mot att deklarationen innehöll religionsfrihet och lika rättigheter mellan gifta par, Sydafrika såg i

deklarationen flera hot mot apartheidpolitiken. Det var inte grundlösa farhågor. Deklarationen för de mänskliga rättigheterna har givit argument åt antiapartheid-rörelsen, USA:s medborgarrättsrörelse, Östblockets dissidenter och kritik mot kvinnors underordnade ställning i t.ex. Saudiarabien.

Demokratin – historiens slut och omstart

Omvälvningen 1989 verkade fullfölja det demokratins segertåg som påbörjades 1918. Östblockets diktaturer föll. Redan i mitten av 1980-talet hade också flera östasiatiska (Sydkorea, Taiwan, Filippinerna) och sydamerikanska diktaturer (Argentina, Uruguay, Brasilien, till slut också Chile) gett vika för demokratisering. Apartheidregimen i Sydafrika började leta sig en väg ur sin isolering (men Afrikas 1990-tal i stort blev ett mörkt och brutalt kapitel). Inte så märkligt kanske att statsvetaren Francis Fukuyama i slutet av 1980-talet deklarerade Historiens slut och marknadsekonomin och den liberala demokratin som historiens fulländning. Även om många ansåg att Fukuyama tog i lite väl (Fukuyamas överdrift om historiens slut var inte så lite en blinkning till marxismens ibland deterministiska syn på historien), så vände vi

Den fascistiska utmaningen. Det första svenska nazistpartiet bildades 1924. Rörelsen blev aldrig omfattande och den var splittrad, men precis som idag kunde den vara mycket påtaglig ute på gatorna. Nazistdemonstration i Enköping 1933.

Arkiv: Arbetarrörelsens arkiv, Enköping.

oss lite till mans vid att tänka om planekonomi, diktatorsfasoner eller ifrågasättanden om människors lika värde: att detta inte riktigt "hör hemma" i vår tid, utan istället hör till "historiens skräphög".

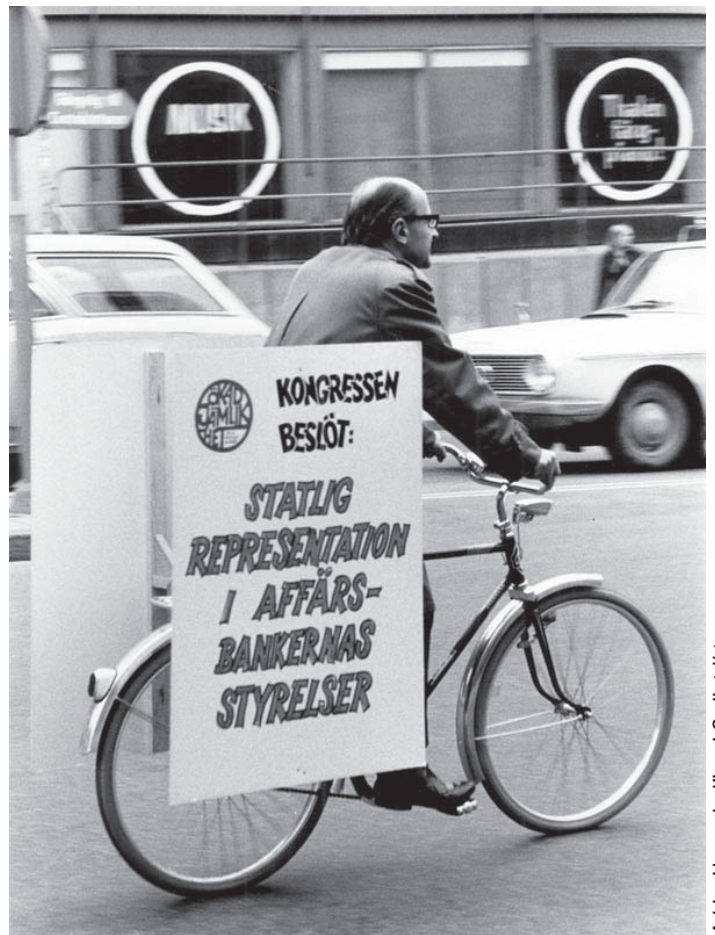
I en intervju i Washington Post 2017 var samme Fukuyama bekymrad över demokratins framtid. Interna motsättningar i globaliseringens och finanskrisens spår, autokratiska tendenser i inflytelserika länder som Ryssland och Kina, en underminering av demokratiernas och dess institutioners legitimitet och högerpopulismens frammarsch, är alla hotande mörka moln. Fukuyama är långtifrån ensam i sin oro. Både i Sverige och internationellt utges böcker med titlar som varnar för fascism och tyranni, eller pessimistiskt tar upp demokratins nedgång. Debattartiklarna är ännu fler. Någoting verkar vara i gungning. Trots att demokratin fortfarande är mer spridd över världen än 1989, finns idag inte samma trygga tillförsikt att historien är på väg åt rätt håll.

Brotten mot FN:s deklaration om universella mänskliga rättigheter är sannolikt inte heller fler eller mer horribla idag än vad vi sett under tidigare decennier, men att hävda mänskliga rättigheter möter idag ett ifrågasättande som var ovanligt bara för några år sedan. Västvärldens hegemoni är inte längre självklar. Kina, Saudiarabien och andra som kritiserats kan med större självförtroende och aggressivitet slå tillbaka mot kritikernas "intrång i interna angelägenheter". Dels finns inom västländerna själva en tendens till urholkning av att erkänna mänskliga rättigheter som en överideologi.

Folkrörelsearkivet hoppas på en demokratins nytändning under 2018 och gör under hösten sitt för att bidra till detta i programutbud och projekt.

Demokrati och mänskliga rättigheter i höstprogrammet

Under hösten samarbetar Folkrörelsearkivet med Statsvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet med flera föredrag om demokrati och mänskliga rättigheter. Demokrati blir Folkrörelsearkivets tema på kulturnatten den 8 september, dagen innan valdagen. Statsvetarna Mattias Sigfridsson och Jenny Jansson guidar runt i utställningen med valaffischer från 1920-talet och framåt. Mattias och Jenny ger bakgrunden till budskapen på affischerna och berättar vilka valfrågor som var heta vid olika val. Äldre valfilmer visas också. Under kulturnatten håller också professor Sten Widmalm föredraget Därför

Arkiv: Uppsala läns LO-distrikt.

Agitation på cykel, Hans Alsén, 1970-talet. LO-distriktet, Uppsala län. Foto: Assar Lindberg.

demokrati, om varför vi ska uppskatta och värna vår demokrati. Senare under hösten (16 oktober) håller professor Sverker Gustafsson föredrag om Demokrati, diktatur och populism under 100 år, hur dessa tre grundalternativ har förhållit sig till varandra historiskt och principiellt.

I november och december uppmärksammar vi FN:s deklaration om universella mänskliga rättigheter, närmare bestämt med utgångspunkt från de kvinnor som starkt verkade för att deklarationen skulle komma till stånd. Välkomna på en kaffetår på Folkrörelsearkivet kl 14.30 den 13 november! Då berättar Rebecca Adami från Stockholms universitet om Minerva Bernardino från Dominikanska republiken, Hansa Mehta från Indien och Begum Shaista Ikramullah från Pakistan och deras insatser i arbetet med FN-deklarationen. Dessa tre idag rätt okända kvinnor är speciella inte bara för att de verkade i en vanligen manlig miljö, utan också för att de kom med erfarenheter och perspektiv från vad som efterhand under efterkrigstiden skulle komma att kallas för U-länder eller tredje världen. Indien och Pakistan var mitt uppe i frigörelsen från Storbritannien och genomled en våldsamt delning i två stater, medan det formellt självständiga

Dominikanska republiken befann sig i neokoloni-
alt beroende på USA:s bakgård. Adami har skrivit
om dem i boken *Women and the Universal De-
claration of Human Rights* som presenteras i ett
boksläpp i FN i Geneve och med en fotografisk
utställning i New York under hösten. Mer bekant
för eftervärlden är Eleanor Roosevelt som var
ordförande för FN:s kommission för mänskliga
rättigheter under den tid då deklarationen utfor-
mades. Helen Lindberg från Statsvetenskapliga
institutionen tar i sin föreläsning *I dina händer –
var mänskliga rättigheter börjar och slutar* (tis-
dagen 11 december), utgångspunkt i Roosevelts
arbete i kommissionen och kommer också in på
dagsaktuella principiella frågor om mänskliga
rättigheter.

Forskarfredag

Fredagen 28 september kl.
14.00 inbjuder Per Agius från
Folkrörelsearkivet och Nicklas
Malmsjö från Uppsala Stads-
arkiv till workshop om demo-
kratiseringen av Sverige och
om vägen till lika och allmän
rösträtt. Workshopen är en
del i programmet Forskarfre-
dag (European Researchers'
Night), som organiseras över landet av fören-
ingen Vetenskap och allmänhet. Per och Nicklas
workshop är en uppskattad övning som utveck-
lats för gymnasieklasser och som nu också
erbjuds en öppen publik. Övningen använder sig
av arkivhandlingar från Folkrörelsearkivet och
Stadsarkivet för att belysa olika frågor om de-
mokratins utveckling och innebörd. Övningen har
också utvecklats till ett digitalt läromedel.

Demokrati100 och arkivpedagogiken

Inför 100-årsjubileet av demokratins genom-
brottsår i Sverige initierade Kungliga bibliote-
ket projektet Demokrati100, med Riksbankens
jubileumsfond som finansär. Folkrörelsearkivet
ingår i projektets arbetsgrupp. Efter ett förbe-
redande arbete kunde projektet sjösätta webb-
sidan demokrati100.se i augusti i år. Projektet
och webbsidan syftar till att öka kunskapen
om den allmänna och lika rösträttens tillkomst
i Sverige och att på hemsidan tillgängliggöra
dokument, föremål och människors berättelser
från arkiv, museer och bibliotek. En av resur-
serna på hemsidan är en digital version av Per
och Nicklas workshop om rösträtten: *Vägen*

till allmän och lika rösträtt. Under våren och
sommaren har Per och Nicklas arbetat med
att utveckla en lärarmanual i samarbete med
Demokrati100 och med Vetenskap och allmän-
het, vilka också bidragit finansiellt.

Digitalisera det demokratiska kulturarvet

Inom ramen för samarbetet med Demokra-
ti100 och som ett nästa steg i att utveckla
Folkrörelsearkivets användning av plattformen
Alvin för tillgängliggörande av digitaliserade
arkivhandlingar, digitaliserar Folkrörelsearkivet
under hösten Uppsala rösträttsförening från
1890-talet samt ett urval av partiets arkiv om-
kring 1910–1930. Vi planerar att i första hand
välja protokoll från partier inom Tierps kom-
muns nuvarande gränser. I

Folkrörelsearkivets samlingar
finns mycket att välja mel-
lan, så mycket att vi endast
kan digitalisera en bråkdel.
Framför allt finns det arkiv
från socialdemokrater, libera-
ler och frisinnade, samt från
Bondeförbundet.

Vi digitaliserar inte stora
volymmer. Det som kommer att
ta tid är att registrera doku-
menten så att de blir lätta att söka och framför

allt att transkribera dem; d.v.s. att skriva av
dokumenten och markera vilka ord det motsva-
rar på den bild av dokumenten vi tagit. Trans-
kribering kan verka onödigt arbetsamt. Så
krånglig är inte 1920-talets skrivstil. Vi tänker
mer på att göra texten begriplig för maskiner
än för människor. Datorprogram kan lära sig
tolka en bild av ett ord som en textsträng,
ungefär som program idag kan känna igen
ansikten, men programmen behöver först hjälp
att lära sig detta av handskriftskunniga män-
niskor. Uppsala universitet ligger långt framme
i utvecklingen av denna HTR-teknik (Handwrit-
ten Text Recognition) och en del av syftet med
projektet är att tillsammans med Uppsala
universitet kunna utveckla denna teknik.

Öppettider

måndag 13-16

tisdag 10-18

onsdag 10-16

torsdag 10-16

fredag 9-12

Bevara din
förenings
historia

FOLKRÖRELSEARKIVET
FÖR UPPSALA LÄN

den är unik